

УДК: 342.98:35.08](477)

**PUBLIC SERVICE IN THE LAW ENFORCEMENT SPHERE OF UKRAINE
ПУБЛІЧНА СЛУЖБА У ПРАВООХОРОННІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ****Hrutsenko Yu. / Груценко Ю.І.***Armed Forces of Ukraine, major**Збройні сили України**Ukraine, Odessa*

У статті зазначено необхідність послідовного вдосконалення системи, організаційної структури та компетенції публічної служби у правоохоронній сфері України органів, корегування законодавчих й організаційно-управлінських засад їх функціонування.

Ключові слова: публічна служба, публічна служба у правоохоронній сфері України, принцип верховенство права, європейський та євроатлантичний курс, правоохоронна сфера, правоохоронні органи, правоохоронна діяльність.

Вступ.

Переосмислення теоретичних засад публічної служби в правоохоронній сфері України спонукають як задекларовані в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС європейські прагнення нашої держави, так і нещодавно закріплені в Конституції України «європейська ідентичність Українського народу і незворотність європейського та євроатлантичного курсу України». Водночас питання якісного адміністративно-правового регулювання кадрового забезпечення проходження публічної служби, особливості просування по службі, професійної підготовки персоналу правоохоронних органів, визначення критеріїв оцінювання відповідної діяльності досі не охоплено вкрай необхідним науковим осмисленням. «викликали до життя низку факторів протидії розгортанню новітнім ліберальним тенденціям» [1, с. 70].

Основний текст.

Виникає потреба в проведенні актуальних наукових досліджень та імплементації положень міжнародно-правових договорів ставляться нові вимоги до послідовного вдосконалення системи, організаційної структури та компетенції правоохоронних органів, корегування законодавчих й організаційно-управлінських засад їх функціонування. Додатково актуалізує це питання практичний аспект означеної проблеми. По-перше, у законодавстві відсутнє визначення поняття «**публічна служба в правоохоронній сфері**» чи синонімів цього терміна (наприклад, «**державна правоохоронна служба**», «**публічна правоохоронна служба**», «**правоохоронна служба**» тощо). Зокрема, В. Литвиненко звертає увагу на те, що поняття «**державна правоохоронна служба**», так само як і супутні категорії до них учений відносить такі, як «**правоохоронна система**», «**правоохоронні органи**», «**правоохоронна діяльність**», не визначені в чинному законодавстві [2]. Разом з тим дослідник безпосередньо не формулює дефініції поняття «**державна правоохоронна служба**». По-друге, на сьогодні триває адміністративна реформа інституту публічної служби та правоохоронної сфери, вдале звершення якої не може бути досягнутим без однозначного розуміння публічної служби в правоохоронній сфері. По-третє, слід зважати на те, що публічна служба в правоохоронній сфері

безпосередньо пов'язана зі забезпеченням публічної безпеки та порядку, що, як ми вже зазначали на початку цього підрозділу, вважають завданням, яке має пріоритетне значення в системі завдань, що стоять перед державними органами нашої держави.

Водночас О. Батраченко зазначає, високий рівень злочинності, економічна нестабільність та інші негативні фактори свідчать про те, що вказану проблему держава розв'язує неефективно [3, с. 13], що підтверджує потребу в з'ясуванні сутнісного змісту публічної служби в правоохоронній сфері України на підставі чого в подальшому можна буде сформулювати рекомендації щодо адміністративно-правового регулювання функціонування цієї служби в сучасних умовах.

Деякі вчені цілком слушно констатують, що будь-який вид державної служби, передусім її адміністративно-правовий статус є похідним від функцій того органу, де вона передбачається. Водночас привертає увагу й інша закономірність: функції державного органу є похідними від функції держави, яку вони певною мірою та у відповідних межах здійснюють.

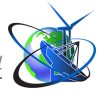
Сутність правоохоронної сфери, як соціально-правового явища вчені розкривають, як відносно самостійний елемент правової дійсності [4, с. 9], правову форму руху соціальної матерії, а також як одну з найважливіших підсистем охоронної сфери життєдіяльності суспільства, де «за допомогою специфічних правових інститутів, форм і методів забезпечується функціонування держави та її інститутів, регулювання й захист суспільних відносин і соціальної якості – фізичної та духовної – особистості, соціальних груп і суспільства загалом від впливу на них небажаних з точки зору суспільства явищ і процесів». Слід погодитися з тим, що правоохоронна сфера є однією з найважливіших у функціонуванні суспільства та наближенні його до громадянського [6, с. 22].

Аналіз структури правоохоронної сфери за М. Мушинським, це система явищ, процесів й інститутів, долучених до реалізації правоохоронної функції держави та охоронної функції права. До неї вчений відносить такі елементи:

- 1) правоохоронна система (статичний елемент);
- 2) діяльність державних органів, що має правоохоронний вектор (динамічний елемент);
- 3) інституційно-функціональна частина правоохоронної сфери [4, с. 9, 17–19].

Зазначений підхід, на нашу думку, є дещо дискусійним, адже в загальному контексті правоохоронна система – це складова правової системи, яка охоплює також систему державних органів, а безпосередньо правоохоронна система – систему правоохоронних органів та публічну службу у відповідній сфері О. Головка [7, с. 56]. Водночас відповідний підхід можна вважати теоретично допустимим, якщо розглядати поділ компонентів як гранично умовний поділ, оскільки дозволяє розглянути різні аспекти (динамічні, статичні та інституційно-функціональні) правоохоронної сфери.

На підставі проведеного аналізу можна дійти висновку, що структура правоохоронної сфери юридичної дійсності складається з наступних компонентів:

а) правоохоронна система;

б) діяльність публічних органів влади, що має правоохоронний вектор. Те, що діяльність відповідних органів означена так званим правоохоронним вектором, засвідчує виконання цими органами правоохоронної діяльності;

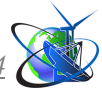
в) інституційно-функціональна частина правоохоронної сфери.

Отже, правоохоронна сфера України є особливим соціально-правовим феноменом, що становить окремий дійсний структурний елемент правової реальності, а також пріоритетну підсистему охоронної сфери життєдіяльності людини та громадянина, українського суспільства й держави, у якій за допомогою сукупності спеціальних засобів, форм і методів суб'єкти публічної адміністрації в результаті функціонування публічної служби, уповноваженої діяти у відповідній сфері, уможливають належне функціонування держави в межах встановленого правопорядку, легально запобігаючи та протидіючи різним суспільно шкідливим і суспільно небезпечним явищам.

Так, К. Мельник визначає поняття «*правоохоронна служба*», як вид державної служби, що становить професійну діяльність громадян України, які обіймають посади в правоохоронних органах відносно практичного виконання завдань і функцій держави, спрямованих на захист прав і свобод громадян, інтересів суспільства й держави від злочинних та інших протиправних посягань [8, с. 5]. Подібним чином тлумачить наведений термін український учений у галузі публічного управління Р. Ботвінов, зазначаючи, що вказаний вид служби – це професійна службова діяльність громадян у правоохоронних органах, служба в установах, що здійснюють функції із забезпечення безпеки, законності та правопорядку, боротьби зі злочинністю, захисту прав і свобод людини та громадянина [9, с. 91, 95]. В. Шакур також вважає, що правоохоронна служба – державна служба, котра є «професійною службовою діяльністю громадян на посадах правоохоронної служби в державних органах, службах і установах, які здійснюють функції з забезпечення безпеки, законності та правопорядку, боротьби зі злочинністю, захисту прав і свобод людини та громадянина» [10, с. 8]. Тому можна стверджувати, що вчені однаково розуміють публічну службу в правоохоронній сфері як окремий вид публічної служби, професійної діяльності громадян на посадах державного органу. Водночас науковці пов'язують цю службу виключно з державною службою.

Висновок.

На основі викладеного можливо стверджувати, що публічна служба в правоохоронній сфері України – це адміністративно-правовий інститут підгалузі публічної служби, який у практичній дійсності об'єктивується в особливій та безперервній, неупередженій професійній діяльності громадян України, наділених належним рівнем службової правосуб'єктності, на посадах у правоохоронних органах України з приводу реалізації в інтересах держави та суспільства посадових завдань щодо належного підтримання функціонування цих державних органів та виконання функцій цих органів на підставі, у межах повноважень та в спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Список використаних джерел

1. П. Комірчий. Публічна служба в правоохоронній сфері та правоохоронна функція держави. Юридичний бюлетень. 2018. Вип. 7. Ч. 2. С. 69–76.
2. В. Литвиненко. Концептуальні засади реформування правоохоронних органів України. Наукові праці МАУП. 2017. № 1. С. 7–16. (Серія «Юридичні науки»).
3. О. Батраченко. Адміністративно-правові засади діяльності Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки і порядку : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Суми, 2017. 218 с.
4. М. Мушинский. Эффективность законодательства в правоохранительной сфере и механизм ее обеспечения: теоретико-правовой аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. СПб., 2003. 25 с.
5. А. Числов. Профессиональная правоохранительная деятельность (теоретико-правовое исследование) : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01. СПб., 2000. 372 с.
6. В. Полярна, В. Рябець. Європейські практики надання електронних послуг в правоохоронній діяльності та перспективи їх впровадження в Україні : наук.-дослід. робота / наук. кер. С. А. Чукут. Київ : КПП, 2017. 36 с.
7. О. Головка. До витоків розуміння правоохоронної функції держави. Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми : тези доп. круглого столу (Харків, 27 жовт. 2017 р.). Харків : ХНУВС, 2017. С. 56–59.
8. К. Мельник. Трудові правовідносини службовців правоохоронних органів : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05. Одеса, 2011. 34 с.
9. Р. Ботвінов. Типологізація державної служби: термінологічна полеміка. Аспекти публічного управління. 2016. № 35–36 (9–10). С. 91–98. doi: 10.15421/152016854.
10. В. Шакун. Коли фінансування міліції набуває кримінологічних ознак. Голос України. 2003. № 175. С. 8.

Abstract. *The article states the need for consistent improvement of the system, organizational structure and competence of public service in the law enforcement sphere of Ukraine, correction of the legislative and organizational and management principles of their functioning.*

Key words: *public service, public service in the law enforcement sphere of Ukraine, rule of law principle, European and Euro-Atlantic course, law enforcement sphere, law enforcement agencies, law enforcement activity.*